

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Projekt sprawozdawcy Paciorkowskiego z Prezydium Rady Ministrów z dnia 20.03.1929 r. w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego

Liczba stron oryginału

5

Liczba plików skanów

6

Liczba plików publikacji

6

Sygnatura/numer zespołu

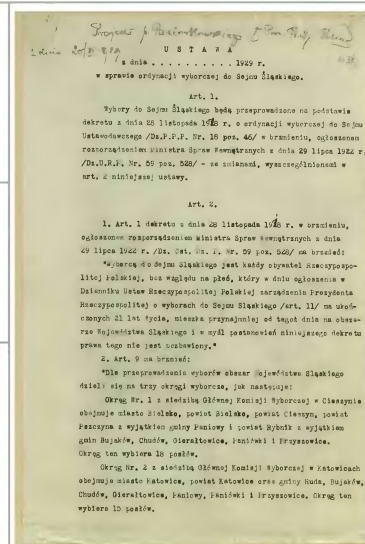
TR 063.031

Data wydania oryginału

1929

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

2 dnia 20/III 1929

Projekt p. Pariorowski [Prer. Rady Ustaw]

U S T A W A

z dnia 1929 r.

63.31/1

w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Art. 1.

Wybory do Sejmu Śląskiego będą przeprowadzone na podstawie dekretu z dnia 28 listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego /Dz.P.P.P. Nr. 18 poz. 46/ w brzmieniu, ogłoszonym rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1922 r. /Dz.U.R.P. Nr. 59 poz. 528/ - ze zmianami, wyszczególnionymi w art. 2 niniejszej ustawy.

Art. 2.

1. Art. 1 dekretu z dnia 28 listopada 1918 r. w brzmieniu, ogłoszonym rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1922 r. /Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59 poz. 528/ ma brzmieć:

"Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na płeć, który w dniu ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wyborach do Sejmu Śląskiego /art. 11/ ma ukończonych 21 lat życia, mieszka przynajmniej od tegoż dnia na obszarze Województwa Śląskiego i w myśl postanowień niniejszego dekretu prawa tego nie jest pozbawiony."

2. Art. 9 ma brzmieć:

"Dla przeprowadzenia wyborów obszar Województwa Śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze, jak następuje:

Okręg Nr. 1 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje miasto Bielsko, powiat Bielsko, powiat Cieszyn, powiat Pszczyna z wyjątkiem gminy Paniowy i powiat Rybnik z wyjątkiem gmin Bujaków, Chudów, Gierałtowiec, Paniówki i Przyszowice. Okręg ten wybiera 18 posłów.

Okręg Nr. 2 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje miasto Katowice, powiat Katowice oraz gminy Ruda, Bujaków, Chudów, Gierałtowiec, Paniowy, Paniówki i Przyszowice. Okręg ten wybiera 15 posłów.

Okręg Nr. 3 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie obejmuje miasto Królewska Huta, powiat Świętochłowice z wyjątkiem gminy Ruda, powiat Tarnowskie Góry i powiat Mysłowice. Okręg ten wybiera 15 posłów."

3. Art. 11 ma brzmieć:

"Wybory poselskie będą zarządzane przez Prezydenta Rzeczypospolitej".

4. W ustępie 1 art. 13 zamiast "liczbę głosów" ma być "liczbę posłów".

5. W art. 15 słowa "Tymczasową Radę Wojewódzką" zmienia się na słowa "Śląską Radę Wojewódzką".

6. Ust. 1 art. 26 ma brzmieć:

"Osoby, powołane na członków komisji wyborczych, które uchylają się po przyjęciu wyborów od spełnienia swoich obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegną karze grzywny od 20 do 100 zł.; ukaranie po raz trzeci powoduje wykreślenie z listy członków Komisji".

7. Art. 27 ma brzmieć:

"Członkowie głównych i miejscowych komisji wyborczych otrzymują diety. Członkowie, urzędujący w miejscu swego zamieszkania otrzymują 30 złotych dziennie, członkowie, urzędujący poza miejscem swego zamieszkania 50 złotych dziennie i zwrot kosztów podróży."

8. Art. 58 ma brzmieć:

"Przewodniczący może usunąć z lokalu wyborczego osoby, które zakłócają spokój lub agituja; w razie zaś usiłowania ponownego wejścia, skazać je na grzywnę do 50 złotych."

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i traci swą moc obowiązującą z dniem ogłoszenia ordynacji wyborczej do Śląskiego Sejmu Wojewódzkiego, uchwalonej przez Sejm Śląski w myśl postanowień art. 14 i 15 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny dla Województwa Śląskiego /Dz.U.R.P.Nr.73 poz. 497/.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Ustawa taka byłaby do pewnego stopnia rozszerzeniem, względnie zmianą statutu organicznego, ponieważ jednak nie ogranicza ona praw ustawodawstwa lub samorządu śląskiego, nie będzie wymagać też zgody Sejmu Śląskiego w myśl art. 44 statutu organicznego.

Warjant art. 9.

"Dla przeprowadzenia wyborów obszar Województwa Śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze jak następuje:

Okręg Nr. 1 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje miasto Bielsko oraz powiaty: Bielsko, Cieszyn, Pszczyna i Rybnik. Okręg ten wybiera 20 posłów.

Okręg Nr. 2 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje miasto Katowice i powiat Katowice. Okręg ten wybiera 13 posłów.

Okręg Nr. 3 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie obejmuje miasto Królewska Huta oraz powiaty Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec. Okręg ten wybiera 15 posłów."

Wyjaśnienie do warjantu:

Podział na okręgi wyborcze, przeprowadzony w ordynacji wyborczej z r. 1922 wymienia między innymi także i powiat rudzki, który został w międzyczasie zlikwidowany i rozdzielony między powiaty: pszczyński, rybnicki, katowicki i świętochłowicki. Przy powiększeniu obszaru m. Katowic wydzielono z powiatu pszczyńskiego gminę Ligotę Pszczyńską, która wchodzi zatem obecnie w skład okręgu Nr. 2.

Powyższe zmiany terytorjalne, jak również przyrost ludności w ciągu ostatnich 7 lat uzasadniają nową konfigurację okręgów wyborczych. Według stanu ludności z końcem roku 1928 /nieurzędowego spisu/ ilość mieszkańców w poszczególnych okręgach wyborczych przedstawia się następująco:

Okręg Nr. 1	-	516.924	mieszkańców
Okręg Nr. 2	-	335.949	"
Okręg Nr. 3	-	394.717	"

Licząc na każde 25.000 mieszkańców po 1 mandacie i utrzymując dotychczasową ilość mandatów do Sejmu Śląskiego przypadłoby zatem na

Okręg 1	-	20	mandatów,	-	z resztą	16.924	mieszkańców
Okręg 2	-	13	"	"	"	10.949	"
Okręg 3	-	15	"	"	"	19.717	"

63.39/5

Istnieją trzy koncepcje uregulowania sprawy wyborów do II Sejmu Śląskiego:

1. przez ogłoszenie uchwalonej już przez Sejm Śląski ustawy o ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego - po podpisaniu jej przez Prezydenta Rzeczypospolitej;
2. przez wydanie rozporządzenia Rady Ministrów na podstawie art. 13 statutu organicznego;
- 3/ przez uchwalenie przez Sejm Rzeczypospolitej ustawy o ordynacji wyborczej do II Sejmu Śląskiego.

Zrealizowanie projektu ad 1 - najszybciej i najprościej doprowadzi do celu. Jednak w tym wypadku ordynacja wyborcza z r. 1918 /względnie 1922/ musiałaby obowiązywać bez zmian, a zatem osoby, zamieszkałe na Śląsku po dniu 3 lipca 1922 r., nie miałyby ani prawa wybierania, ani prawa wybieralności.

Projekt ad 2 - nie jest możliwy do przeprowadzenia z tego powodu, że brak jest podstawy prawnej do wydania ewentualnego rozporządzenia Rady Ministrów. Art. 13 Statutu organicznego odnosi się bezsprzecznie tylko do I. Sejmu Śląskiego i nie daje upoważnienia do regulowania następnych wyborów do Sejmiku Śląskiego drogą rozporządzenia Rady Ministrów. Wynika to tak z intencji postanowień tego ~~art~~ artykułu, jak też i z jego ~~udziału~~ układu i z wyraźnego brzmienia. /ust. 1. udział "Tymczasowej Rady Wojewódzkiej", określenie ilości posłów, cenzusu, zamieszkania/. Tego samego zapatrywania była też i Rada Ministrów, której rozporządzenie z 25 lipca 1922 r. mówi wyraźnie w § 1: "wybory do pierwszego Sejmu Śląskiego przeprowadzone będą....."

Pozostaje zatem tylko trzecia koncepcja, której przeprowadzenie nie napotyka na przeszkody prawne i może uczynić zadość wymogom zmienionych stosunków w zakresie czynnego i biernego prawa wyborczego. Aby uniknąć trudności na terenie sejmowym zaleca się zaprojektowanie krótkiej ustawy, opierającej nowe wybory do Sejmu Śląskiego na dotychczasowej ordynacji wyborczej przy wprowadzeniu tylko najkonieczniejszych zmian.